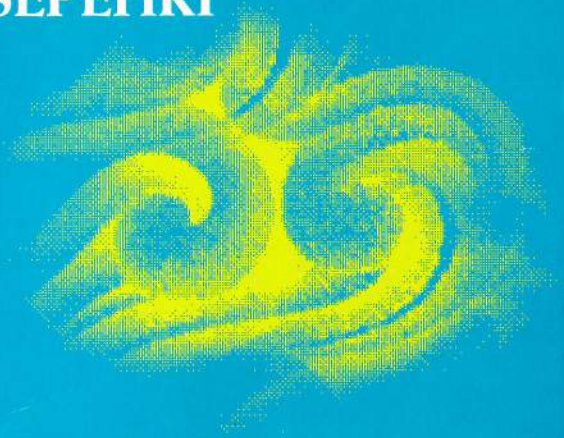
SOHRAB SEPEHRİ • BAŞLANGICIN SESİ

SOHRAB SEPEHRİ

başlangıcın sesi

Çeviren: Cavit Mukaddes

YAPI KREDİ YAYINLARI

BAŞLANGICIN SESİ

Sohrab Sepehri, 1928 yılında İran'ın Kaşan şehrinde doğdu. Çocukluk ve ilkgençlik yıllarını bu tarihi kentte geçirdikten sonra 1940 yılında Tahran'da Güzel Sanatlar Akademisi'nde resim eğitimine başladı; 1953 yılında bu okulu birincilikle bitirdi.
O dönemlerden itibaren şiir ve resim çalışmalarını birbirine paralel yürütmeye gayret ederek 1951 yılında ilk şiir kitabı olan *"Merg-i Reng"* (Rengin Ölümü) yayımlandı.
1957 yılında Paris'te Ecole des Beaux-Arts'ın litografi atölyesinde litografi çalıştı, daha sonra Japonya'da gravür çalışmaları yaptı.
1960 yılında Tahran Bienali'nde ödüllendirildi. İran, Amerika ve Avrupa'nın pek çok ülkesinde kişisel resim sergileri açtı.
1962 yılında *"Avar-ı Afitab"* ve *"Şark Anduh"* adlı şiir kitapları yayımlandı.
1965 yılında *"Seda-ye Paye Ab"* (Suyun Ayak Sesleri) adlı uzun şiiri yayımlandı.
1967 yılında *"Hacm-i Sabz"* (Yeşil Hacim) adlı şiir kitabını yayımladı.
İran modern şiirinin öncüsü sayılan Nima'dan sonraki "yeni şiir kuşağının" en güçlü temsilcisi olarak bilinen Sohrab; Furuğ'un yakın arkadaşıydı. Ölümünden önce sekiz şiir kitabı yayımlandı. Ölümünden sonra (1980) *"Otag-ı Abi"* (Mavi Oda) diye adlandırılan anlatısı 1990'da İran'da yayımlandı.

Cavit Mukaddes, 1963 Salmas doğumlu. İran'da resim eğitimi yaptı. 1984'ten itibaren çalışmalarını yurt dışında sürdürüyor. Resim sanatına paralel olarak edebiyat/çeviri ile de ilgili. Orhan Veli'nin şiirlerini ve Enis Batur'un "Yazılar ve Tuğralar" kitabından seçme şiirlerini Farsçaya çevirdi.

Sohrab Sepehri

BAŞLANGICIN SESİ

HAZIRLAYAN VE ÇEVİREN:
CAVİT MUKADDES

YKY

Şiir - 65
ISBN 975-363-575-3

Başlangıcın Sesi/ Sohrab Sepehri
Hazırlayan ve Çeviren: Cavit Mukaddes

1. baskı: 1000 adet, İstanbul, Kasım 1996

Yayına Hazırlayan: Birhan Keskin
Kapak Tasarım: Pınar Çınar Kazma
Ofset Hazırlık: Nahide Dikel
Düzelti: Birhan Keskin
Yayın Koordinatörü: Aslıhan Dinç
Baskı: Altan Matbaacılık Ltd. Şti.

© Yapı Kredi Yayınları Ltd. Şti., 1996
Türkçe çevirinin tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın
hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Yayınları Ltd. Şti.
Yapı Kredi Kültür Merkezi
İstiklal Caddesi, No: 285 Beyoğlu 80050 İstanbul
Telefon: (0-212) 293 08 24 Faks: (0-212) 293 07 23

İçindekiler

9 • Islak Fener
12 • Başıboş Cehennem
13 • Suyun Kıyısında
14 • Ândaki Vaha
15 • Gül Bahçesi
18 • Su
20 • Çini Çiçeği
22 • Bütün Yüzler
24 • Hatıra
26 • Kaybolmuş Sınır
28 • Başlangıcın Sesi
30 • Gurbet
32 • Hiçlik Çiçeği
33 • Dost
35 • Şafağın Hasatçıları
36 • Aydınlık, Ben, Çiçek, Su
38 • Mesaj
40 • Yolculuk Arkadaşları Bahçesine
43 • Adres
45 • "Şasusa"
53 • Seyir Suresi

Bu şiirlerin çevrilmesi aşamasında bana yardımcı olan sevgili Onat Kutlar'ı sevgiyle anıyor, Handan Yalvaç'a teşekkür ediyorum.

C.M.

ISLAK FENER

Yeşilliklere yağdım
Uykulu bir yıldızın çiy damlası oldum
Karanlığın kırlarına yağan
Burası değildi yerim
Islak fısıltısını duyuyorum, yeşilliklerin
Burası değildi yerim
Denizin kükreyen beşiğinde yıkanıyor
Fenerin ışığı
Peki, nereye gidiyor bu sarhoş, deniz tutkunu fener?

Bakışlarım büyücülerin sisli dansında
Mozaik setinde uzak ufkun

Damarlarımda canlanıyor gece şarkıları
Ve susuz duvarlarına yağıyor ruhumun
Sarhoş edici yağmur.

Ben hatanın görünmez gözünden damlayan
Yıldızım, Gece istekli;
Ve sıcaktı ufkun çıplak gövdesi
Ve yeşil bir mermeri andıran çimen
Şarkılar söylüyordu beyaz damarlarıyla
Ve Doğu'nun mavi merdivenlerinden inen
Ay ışığı.

Ufuk mavisi giysileriyle
Dans ediyordu büyücüler
Gecenin şarkılarıyla sarhoşken ben
Düşlerin penceresi açıktı sonuna kadar ve o,
Daldı içeriye bir rüzgâr gibi.

Şimdi kırlardayım
Yanımdan geçiyor rüzgâr
Kül olmuş tüm çarpıntılar
Dans etmiyor artık mavililer

Uykusu kaçmış
fenerin ışığı usulca gidip geliyordu
Cadde soluk alıyordu
Pencereden dışarı fırladığında
Cadde soluk alıyordu
Kayalar ne denli istekli kokuyorlardı
Aceleci fener!
Bu ezgili caddede
daha ne kadar kayacaksın?

Gece şarkıları soldu
Büyücülerin dansı sona erdi
Keşke buraya yağmasaydım.

Esintinin bedeni gece karanlığında kaybolduğunda
Sahilde yola koyuldu fener.
Keşke buraya –karanlığın yeşil yatağına– yağmasaydım.
Fenerin ışığı, benden kaçıyor
Nasıl gideyim?
Kırların soğuk kemiğine tutundum
Ve benden uzakta, fener
Denizin kükreyen beşiğinde, yıkanıyor.

BAŞIBOŞ CEHENNEM

Geceyi yudumlayarak ağlıyorum
Kırık dallar için.
Ey başıboş ateşli göz!
Varlığın hüznüyle beni yalnız bırak.
Uykunun gövdemi sarmasına
Yalnızlık yastığından ayırarak
Rüyalar eteğine tutunmasına
izin verme.

Sahte aydınlıklar
Gölgesiz sütunlar üzerinde söylenip duruyorlar.
Boşuna asılıyor gözümün inci gerdanlığına
Uykumun kırılmış tılsımı.
Ona söyle: cehennem çarpıntısı saklı bende.
Ona söyle: Siyah esintisini yudumladım gözlerinin
Yudumladım... Huzursuzum.
Başıboş cehennem!
Yalnız bırak beni.

SUYUN KIYISINDA

Dün gece nehir kıyısında, şeytan fısıldıyordu.
Geceydi ve cılız bir ışık vardı;
Şeytan yalnızdı,
Rüzgâr ve yağmur vardı: Gece ıslak, çiçekler solgun.
Yol kokusuzdu.
ansızın,
nehirdeki aynada, hüznün resmi belirdi:
Şeytan suyun kıyısında.
Kara toprak uykuda.
Fısıltı kesildi; Rüzgâr sırları alıp götürdü.

ÂNDAKİ VAHA

Beni arıyorsanız eğer,
boşluğun arkasındayım, boşluğun arkasında
bir yerde,
haberciler havanın damarlarında,
Uzak topraklarda açan çiçeklerden
haberler taşır.
Şakayık miracına giden atlıların izleri kumlarda.
Arzu şemsiyesi açıktır boşluk arkasında;
tek bir yaprak susuzluk esintisinde ise
yağmur çanları dinlenir orada.
Burada insan yalnızdır.
Sonsuzluğa doğru uzanır gölge, bu yalnızlıkta.
Beni arıyorsanız eğer,
yavaş ve yumuşak gelin ki,
yalnızlığımın ince çinisi
çatlamasın.

GÜL BAHÇESİ

Ne geniş bozkırlar! ne yüksek dağlar!
Gül bahçesinde müthiş bir yeşillik kokusu!
Buralarda bir şeyler arıyorum:
uyku, ışık, kum ve gülümseme peşindeyim.
Kavakların ardından yüce bir sessizlik beni çağırıyor.
Sazlıklar arasında kaldım, rüzgâr esiyor,
Dinledim;
Benimle kim konuştu?
Bir timsah kaydı.
Yola düştüm.
Yolun başında yonca çiçekleri,
Sonra,
toprağın unutkanlığı.

Su kıyısında
ayakkabılarımı çıkarıp oturdum,
ayaklarım suyun içinde.
Ne kadar yeşilim bugün,
Ve ne denli dinginim!
Yoksa, hüzün mü inecek dağdan.
Kim var ağaçların arkasında?
hiç kimse,
bir inek otluyor!
Yaz öğle vakti
nasıl bir yaz olduğunu çok iyi bilir gölgeler,
lekesiz gölgeler.
Çocuklar! oyun alanı burasıdır.
Boşuna değil yaşam:
Sevgi var, elma var, inanç var.

Evet,
Yaşamak gerek, bir şakayığın soluğu kadar.
Yüreğimde bir şey var, ışık ormanı gibi,
Sabah uykusu sanki, ve öyle sabırsızım ki,
Koşmak istiyorum, bozkırın sonuna doğru,
dağın zirvesine doğru.
Uzaklardan şarkı sesi geliyor,
Beni çağırıyor.

SU

Suyu bulandırmayalım:
Aşağıda su içiyor belki bir güvercin.
Veya uzak bir kasabada testi doluyor.
Suyu bulandırmayalım:
Belki bu akan nehir, yüreklerden kederi temizleyecek.
Belki de bir ermiş kuru ekmeğini banıyor ona.
Güzel bir kadın nehir kenarına geldi,
Suyu bulandırmayalım:
Güzel yüzü iki kez.
Ne kadar hoş ve nefis bir su, nehir!
Yukardaki insanlar ne rahat!
Çeşmeleri coşkulu, koyunlar bol sütlü olsun!
Köylerini henüz görmedim,

Kuşkusuz çalıları arasında tanrının ayak izleri var.
Orda kelimeleri aydınlatan ay ışığıdır.
Yukardaki kasabanın insanları çok iyi biliyorlar,
nasıl bir çiçektir Şakayık.
Kuşkusuz orada mavi, tam mavidir.
Bir gonca açtığında, kasaba halkı bilirler.
Nasıl bir kasaba olmalı!
Sokağı, bahçesi nağmelerle dolup taşmalı!
halk nehir başında; suyu kavramışlar.
Bulandırmadılar onu,
Biz de suyu bulandırmayalım.

ÇİNİ ÇİÇEĞİ

Sonsuzluk kanallarından yağan
Işık yağmuru
Çini üzerindeki çiçeği yıkıyordu.
Çiçeğin sapı, kara bir yılan gibi
Zarif ve yumuşak bir raksta yaşıyordu.
Sanki raksın yakıcı özü
Kara yılanın boğazına damıtılmıştı.
Çininin çiçeği
çoğul mavilik ve gizem dolu
bir dünyada yaşıyordu.
Çocuklukta
balkonların eğimli tavanlarında,
pencerelerin renkli camlarında,
duvar lekeleri arasında,

Ve gözlerim, kendiliğinden peşinde olduğu
tanımsız şeylere takıldığında
Sanki çini çiçeğini gördü.
Onu koparmak istediğimde ise
rüyam dağıldı.

Bakışlarım çiçeğin kara sapına çakıldı ve
damarlarındaki sıcaklığı hissetti:
tüm hayatım çiçeğin boğazına damıtılmıştı.
Uykum toprağında yeşeren bu çiçek
eski çocuğu tanıyor mu?
Bakışlarım çiçeğin kırılgan sapına çakıldı.
Hayali pejmürde eden bu çiçek nasıl koparılır?
Gölgemin eli uzandı.
Çinilerin mavi yüreği çarpmaya başladı.
Işık yağmuru durdu:
Rüya dağıldı.

BÜTÜN YÜZLER

Evimiz fısıltısız, sokağımızda bir şarkı yok.
Gece, penceremizdeki saksıyı çalmış.
Perdemiz korkudan donmuş.
Burada, bir gülücük dünyanın tüm sırlarını çözüyor.
Fenerimizin ışığı yolun yarısında, biz ve varlığın
gecesi arasında söner.
Düşünce sarmaşığı ay ışığı sütunlarımızı yutmuş.
Burada bir kilimin deseni, orada ise bir merdiven, bizi
Kendi eşiğimizden kapıya kadar götürmüş.
Ey uyumayanlar! Araladığımız her bahçe kapısından
aldatıcı bir koku yayıldı gizli evimize.
Ey tüm çocuklar! Koştuğumuz her yeşillik
çiy damlasındaki hüznü aşıladı bize.

Tozlu topraklı masal yolu ile güneşe vardık.
Tan yıldızı ufkun dibinden çıktı.
Bir çocuk, bizim ay ışığı parmaklıkları kenarında,
esintiler uçurumu için ağlıyor.
Gözyaşlarımız hangi yurtta; başka bir ay ışığına akacak.
Ey bütün yüzler! Başka bir güneşte,
Başka bir güneşte.

HATIRA

Saat sarkacının uzun gölgesi
Sonsuz çöl üzerinde gidip geliyordu.
Ve ben, kısa uykumun resmini çiziyordum.
Çölün parlak kumları üzerine,
Cehennem sıcağı yudumlamış
Yaşamın bittiği bir uyku.

* * *

Uykumun resmini çiziyordum,
Ve gözlerim dondu
Sarkacın hareketini kaybetti.
Nasıl olur da resmin hacimsiz damarlarına
Dünkü uykunun tüm sıcaklığı boşalır.
Resmimi bitirdim,
Bir şey kaybolmuştu.
Kendime baktım: Bir delik açılmıştı gövdemde

* * *

Sarkacın uzun gölgesi
Gidip geliyordu sonsuz, çıplak çöl üzerinde,
Ve ben, uykumun yaşayan resminin
kıyısındaydım,
damarları sonsuzlukta atan resmin
bakışlarımı yakarak küle çeviren resmin.
Bu kez,
Sarkacın gölgesi
Yaşayan resmin üzerinden geçtiğinde
Çölün parlak kumlarında hiçbir şey yoktu.
Bağırdım: Resmi geri ver!
Ve sesim bir avuç toz gibi
kumlara kondu.

KAYBOLMUŞ SINIR

Aydınlığın kökü, çürüyerek düştü.
Ve ses
Havanın biçimsiz caddesinde gidiyordu.
Bir sınırdan geçmişti,
Ama kaybolmuş öteki sınırı arıyordu.
Aniden, bir dağ gözüne takıldı.
Ses, kendiliğinden boşaldı,
Ve dağın eteğine tutundu:
Barındır beni; tek tanıdık sınır! Barındır beni.
Ve dağ başıboş biçimde
ağır bir uykudaydı.

Ses,
Yabancılığın nağmesini kokladı,
döndü
ve yoluna devam etti havada,
ve gecenin görünmez kıyısında yere düştü.
Dağ, ağır bir uykudaydı
bir süre sonra
uykusu buharlaştı.
Kaybolmuş bir sesi damarlarında hissetti:
"Barındır beni, tek tanıdık sınır! Barındır beni",
acı bir ıstırap gövdesini sardı,
uykusuna beddualar etti.
Bir bekleyiş içerisinde
Bakışı yoldaydı,
Ve bir ses
Yalnızlıkta ağlıyordu.

BAŞLANGICIN SESİ

Ayakkabılarım nerede?
Kim beni çağırdı: Sohrâb!
Tanıdık bir sesti, havanın yaprağı tanıdığı gibi.
Annem uykuda,
Menuçehr, pervane; belki de tüm şehir uykuda.
Haziran gecesi, bir ağıt gibi, usulca
Saniyelerin üzerinden geçiyor.
Ve soğuk bir esinti
battaniyenin yeşil kenarından uykumu yıkamakta.

Ayrılık kokusu var havada;
Yastığım sığırcık kanatlarının şarkısıyla dolu.
Yeniden sabah olacak ve
Su ile dolu bu kabın üzerine
gökyüzü gelecek.

Gitmeliyim bu gece
Ben bütün açık pencerelerden bu bölgenin
insanları ile konuştum,
ama zamana benzer, tek kelime bile duymadım.
Hiç kimse aşk dolu gözlerle toprağa bakmadı.
Hiç kimse bahçenin görünümüne tutkun olmadı.
Hiç kimse bahçedeki küçük kargayı ciddiye almadı.
Kederliyim; bir bulut gibi.
Gitmeliyim bu gece.
Sadece yalnızlık gömleğimin sığacağı valizi
alıp gitmeliyim, bu gece.
Yaşlı çınarların olduğu bir yere gitmeliyim.
Yine birisi beni çağırdı: Sohrâb!
Ayakkabılarım nerede?

GURBET

Ay kasabanın üstünde,
Kasaba halkı uykuda.
Ay ışığında, Gurbet kerpicini kokluyorum.
Komşu bahçenin ışığı yanıyor.
Benim ışığım sönük.
Ay parlıyor salatalık tabağında ve testide.

* * *

Kurbağalar şarkı söylüyorlar,
arasıra hak kuşu ötüyor.
Dağ yakınımda: akçaağaçlarının, iğde ağaçlarının ardında.
Ve çöl gözüküyor
taşlar, çiçekler gözükmüyor.
Uzaktaki gölgeler
suyun yalnızlığı
tanrı şarkısını andırıyor.

Geceyarısı olmalı.
Büyükayı yıldız takımı orda: çatının iki karış üstünde
Gökyüzü mavi değil, oysa gündüz mavi idi.

* * *

Unutmamalıyım, yarın Hasan'ın bahçesinden
domates ve kaysı alacağım.
Unutmamalıyım; yarın mezbaha kenarında, keçilerden;
desenler çizeceğim
süpürgelerden ve su üzerindeki
gölgelerden.
Unutmamalıyım, suya düşen bütün kelebekleri
çıkaracağım
Unutmamalıyım; yeryüzü kuralına aykırı bir şey
yapmayacağım.
Unutmamalıyım, Yarın nehir kıyısında
havlumu çöven kökü ile
yıkayacağım

* * *

Unutmamalıyım; yalnızım
Ay yalnızlığın üstünde.

HİÇLİK ÇİÇEĞİ

Gidiyorduk; ne yüksek ağaçlar ve ne karanlık bir seyir
Bir yol vardı, biz ve hiçlik çiçeği arasında.
Dağ eteğinde bir ölüm, üstünde ise bir bulut; yaşam kıyısında kuşlar
bir ezgi söylüyorduk: "dışarıya açılan kapıydım sensiz,
çoraklığa doğru bir ses,
ve sonsuzluğu seyreden bakıştım?
Gidiyorduk, toprak bizden ürküyordu
ve zaman başımıza yağıyordu
Gülümsedik; uçurum uykudan uyandı
ve gizem dolu sesler duyuldu
Biz sessiz, ova meraklı ve ufuk tel gibi görünüyordu.
Oturmuştuk, senin gözlerin uzaklarla dolu,
benim ellerim yalnızlıkla
ve yeryüzü uykuda.
Uyuduk. Rüyada, bir elin çiçek kopardığı söyleniyor.

DOST

I should be glad of another death
T.S. Eliot

(Furuğ'un anısına)

Büyüktü
Ve bugünün insanıydı.
Ve tüm açık ufuklarla bağlantısı vardı.
Toprağın ve suyun dilini ne güzel anlıyordu.
Sesi
gerçeğin hüzünlü ve dağınık biçimiydi.
Kirpikleri
gerçeğin nabzını bize gösterdi.
Elleri
cömertliğin saf havasını sundu.
Ve şefkati bize doğru yöneltti.
Kendisi de yalnızlıktı,
ve aynaya yorumladı aşkla dolu zaman eğimini.

Ve o yağmurun tekrarı gibi taze
Ve o ağaç gibi hep ışığın arasında.
Her zaman rüzgârın çocukluğunu çağırdı.
Her zaman su mandalı ile düğümlerdi konuşmayı.
Bir gece bizlere
Sevginin yeşili sücutunu öyle açık yerine getirdi ki,
toprağın şefkatli yüzüne el sürdük biz,
Ve bir kova suyun dili kadar tazelendik,
Ve defalarca
Birçok sepetle müjde salkımını dermeye gittiğini gördük.

Ama olmadı;
Güvercinlerin karşısına oturamadı,
Ve gitti; boşluğun kıyısına
Ve ışığın arkasına uzandı
Ama hiç düşünmedi bizi
Kapıların dağınık telaffuzu arasında
bir elmayı ısırmak için
ne denli yalnız kaldık.

ŞAFAĞIN HASATÇILARI

Pencereyi dünyaya açıyorum:
Yol boş. Gecenin ağırbaşlı zamanı.
Akan su yorgun, sap kıpırdamıyor: Sen yoksun, kıpırtı yok.
Sen yoksun ve çarpıntı, girdabı andırıyor.
Sen yoksun, nehirlerin çığlığı sönük, dereler tanınmaz.
Geliyorsun: Çimen kararıyor, çeşmenin akışı duruyor.
Gözlerini kapatıyorsun: belirsizlik sarıyor yeşilliği.
Çehren esiyor ve su uyanıyor.
Yol boş. Gelmeyeceksin; ve gözlerim yolunu beklemiyor.
Şafakta, hasatçılar karşıdan geliyorlar:
Salkımların olgunluğunu düşte görmüşler.

AYDINLIK, BEN, ÇİÇEK, SU

Gökyüzü bulutsuz.
Rüzgâr yok.
Havuz kıyısında oturmuşum:
Aydınlık, ben, çiçek, su, balıkların gezintisi.
Yaşam salkımının yüceliği

* * *

Annem reyhan topluyor
Ekmek, reyhan ve peynir; bulutsuz bir gökyüzü,
ıslak atlas çiçekleri.
Kurtuluş yakında: avlu'nun çiçekleri arasında

* * *

Işık, bakır kabı okşamakta!
Merdiven, yüksek duvarların üstünden sabahı yeryüzüne
getiriyor.
Her şey gülümsemenin arkasında saklı.
Zaman duvarının aralığından yüzüm gözüküyor
Bilmediğim şeyler var
Biliyorum, yeşilliği koparırsam öleceğim.

Yükseklere tırmanıyorum; kuştüyü ve kanatla doluyum.
Yolu görüyorum karanlıkta; fenerle doluyum.
Ben, ışık ve çakılla doluyum,
Ağaç, dalga, yol, köprü, nehirle doluyum.
Sudaki yaprak gölgesi ile doluyum: İçim o kadar yalnız.

MESAJ

Bir gün geleceğim ve bir haber getireceğim
Damarlara ışık vereceğim
Ve sesleneceğim: Ey sepetleri uykuyla dolu!
Elma getirdim, güneşin kızıl elmasını.
Geleceğim ve yasemen çiçeği uzatacağım dilenciye.
Cüzamlı güzel kadına bir küpe daha bağışlayacağım.
"Ama"dan soracağım: Bahçe nasıl görünüyor!
Seyyar satıcı olup sokakları dolaşarak sesleneceğim:
Şebnem, Şebnem, Şebnem...
Yoldan geçen söyleyecek: Doğruluk gecenin karanlığında.
Ona samanyolu vereceğim.
Köprü üzerindeki küçük kızın boynuna yıldız asacağım.
Tüm bedduaları dudaklardan toplayacağım.
Tüm duvarları yıkacağım.
Yolkesicilere söyleyeceğim: Yükü gülümseme olan kervan geldi!

Gözleri güneşle; yürekleri aşkla, gölgeleri su ile,
dalları rüzgârla düğümleyeceğim.
Çocuk uykusunu cırcır böceğinin şarkısıyla düğümleyeceğim.
Uçurtmalar uçurup, saksılara su vereceğim.
Geleceğim: atlar ve ineklerin önüne okşayışın yeşil otunu
koyacağım.
Susuz kısrağa çiy kovasını getireceğim
Yoldaki yaşlı eşeğin sineklerini kovacağım.
Geleceğim ve her duvarın üstüne karanfil dikeceğim.
Her pencerenin kenarında şiir okuyacağım.
Her kargaya bir çam ağacı vereceğim.
Yılana söyleyeceğim: Ne görkemli duruyor kurbağa!
Barıştıracağım;
Tanıştıracağım;
Yol katedeceğim.
Işığı yutacağım!
Seveceğim.

YOLCULUK ARKADAŞLARI BAHÇESİNE

Çağır beni
Sesin güzeldir.
Sesin hüznün sonsuz samimiyetinde yeşeren o şaşırtıcı yeşilliktir.

* * *

Bu sönük çağın boyutlarında,
Çok yalnızım, ...
Gel sana yalnızlığımın ne denli büyük olduğundan söz edeyim.
Ve yalnızlığım senin gece baskını boyutunu tahmin etmiyordu.

* * *

Kimse yok,
Gel hayatı çalarak iki buluşma arasında paylaşalım.
Gel beraber taşın durumundan bir şeyler anlayalım.
Bak, fıskıyenin küçük akrepleri havuz saatinde zamanı toza dönüştürmekte.
Gel su ol, sönük satırımdaki kelime gibi,
Gel erit avucumdaki aşkın parlayan cismini.

* * *

Isıt beni,
(bir kez KÂŞAN çölünde gökyüzü bulutlarla kaplandı.
Ve hızlı bir yağmur yağmaya başladı,
üşüdüm;
O zaman bir taşın arkasında, şakayık ateşi ısıttı beni)
Bu karanlık sokaklarda
Kibrit ve şüphenin çarpışmasından korkuyorum.
Ben asrın beton yüzeyinden korkuyorum.
Gel ki korkum giderilsin: dozerlerin otladığı şehirlerden.
Çeliğin yüceldiği bu asırda beni arala,
armutun düşüşüne karşı açılan bir kapı gibi.
Uykuya daldır beni, madenlerin sürtüşmesinden uzak bir dal altında.
Sabah vakti madeni keşfeden gelirse, çağır beni,
Ve ben senin parmakların ardındaki yasemen çiçeğinin açılışı ile uyanacağım.

O zaman
anlat bana düşen ve patlayan bombaları,
Ben uykudayken.
anlat bana ıslanan yanakları,
Ben uykudayken.
Söyle kaç ördek deniz üstünden uçtu?
Çocuğun rüyası üzerinden zırhlı tekerleğin geçtiği vakit
Kanarya, şarkısının sarı telini hangi duygunun ayağına
bağladı?
Söyle, limanlara hangi masum mallar geldi.
hangi bilim barutun pozitif müziğini
araştırdı?
Hangi anlayış yeşerdi damağındaki
ekmeğin belirsiz tadından.
Ve o zaman seni bir bahçenin girişine oturtacağım,
ekvator sıcağında parlayan inanç gibi.

ADRES

Şafak vakti atlı sordu: "Arkadaşın evi nerede?"
Bir an durakladı gökyüzü,
Yoldan geçen sundu karanlığına kumun
dudaklarındaki ışık dalı
ve parmağı ile kavağa işaret ederek söyledi:
"Ağaca varmadan
Tanrı düşünden daha yeşil bir sokak var,
Orada, doğruluk kanatları kadar mavidir Aşk."
erginliğin arkasından çıkan sokak
gideceksin sonuna dek
Yalnızlık çiçeğini dönerek
Çiçeğe iki adım kala
Yeryüzü efsanelerinin ebedi fıskıyesi önünde,
Saydam bir korku saracak tenini.

Bir hışırtı duyacaksın,
Bir çocuk göreceksin
Samimi bir ortamda:
Yüksek çınardaki ışık yuvasından civciv alıyor
Ona sor: "Arkadaşın evi nerede?"

"ŞASUSA"

Bir avuç toprağın kenarında
Kendimden uzak bir yerde
tek başıma oturmuşum
tüm esintiler toprak oldu. Ve
Parmaklarımın arasından kayarak yere düştü.
Bir Hiçe Benziyorsun!
toprağın soğukluğuna bırak yüzünü.

Kendi yüksekliğimi kaybetmişim.
Korkuyorum,
bir sonraki andan ve duygularıma açılan bu pencereden.
Elimin unutkanlığına bir yaprak düştü: Akasya yaprağı!
Annemin yüzünde titreyen ninni, kaybolmuş bir
nağmenin kokusunu vermekte.

Pencereden,
Çocukluk duvarından, günbatımına bakıyorum.

Boş yere bakıyorum, boş yere.
Yeşil bahçe kapılarının üzerine çöktü bu duvar.
Oyunların altın zinciri ve hikâyelerin aydınlık saçan
Kapıları, bu enkazın altında kaldı.
Öbür tarafta, karanlığım göründü:
Samanlı çamurdan yapılmış kubbe üzerinde durmuşum
tıpkı bir üzüntü gibi.
Ve günbatımı buharına karışmış bakışım.
Bir üzüntü, merdivenlerin üzerinde yalnız oturmuş.
Bu koridorlarda başıboş bir bekleyiş vardı.
Eski "BEN" bu toprak kabın yeşil kanallarında söndü.
Kararmış havada, akasya ağacı tatlı bir korku içinde
güneş tutulmasını seyretti.
Yapraklarla dolup taşan pencerede güneş yanıyor.
Bir yaprakla kaydım.
Tüm bağlantılar kopmuş.

Kendimden uzak bir yerde, yalnız ve kendi soluğumla
oturmuşum.
Parmaklarım toprağı alt üst ediyor,
bir resim çiziyor,
yeşil bir resim: dallar, yapraklar;
sonra kayarak uykuya dalıyor.
Aydınlık bahçeleri üzerinde uçuyorum.
gözlerim yeşilliklerle dolup taşıyor,
nabız atışlarım dallarla, yapraklarla birleşiyor.
Uçuyorum, uçuyorum.
Uzak bir kırda,
kanatlarımı yakıyor güneş ve ben
uyanma nefreti ile
toprağa düşüyorum.
Birisi, kül olmuş kanatlarımın üzerinde yürüyor.

Bir el alnıma dokundu,
ve ben, gölge oldum:
Sen misin **"Şasusa"**?
geç kaldın:
çocukluk ninnisinden günümüze dek
seni bekliyordum.
Kanalların yeşil gecesinde
Sihirli nehirlerde
Mermerlerin güneşinde
Seni çağırdım.
Ve karanlık özlemi içinde seni
çağırıyorum: **"Şasusa"**!
bu güneşli kırı gece yap ki (kaybolmuş)
yolumu bulayım, ve kendi
ayak izlerimde kaybolarak söneyim.
"Şasusa" ey çıplak ve kara esinti!

Dudaklarına sessizlik hâkimdi.
Parmakları hiçbir yöne kaymadı.
birden,
yüzündeki ifade dağıldı ve tozunu rüzgâr
alıp götürdü.
Islak yeşillikler arasında yola düştüm.
bir rüya kaybetmiştim bu yeşillikler üzerinde.
ellerim, arayıp taramanın işe yaramazlığı ile doludur.
eski "BEN" bu kırlarda yalnız dolaştı.
öldüğünde,
kanallar rüyası ve akasyaların kokusu parmaklarındaydı.
bir üzüntü üzerinde
yola düştüm.
bir geceye çok yakınım, karanlığım göründü:
"O günlerin" gecesine fener tutmuşum.
akasya ağacı fenerin ışığında durmuş,
yaprakları uyuyor.

annemi dinliyorum,
güneş pencere ile birleşmiş.
annemin nağmesi yaprakların sesi ile uyumlu.
bir beşik sallanıyor.
bu duvarın arkasında bir duvar yazıtı kazımaktalar.
duyuyor musun?
iki boşluk arasında gidip gelmekteyim.
Sanki, toprağın soğukluğuna bir kapı aralamışım:
mezarlık yaşamıma yansıdı.
Çocukluk oyunlarım bu siyah taşlar üzerinde buruşmuş.
taşları dinliyorum: üzüntünün sonsuzluğu.
mezar kenarında bekleyiş (ne kadar) boşunadır.
"Şasusa" siyah mermer üzerinde yeşermiş:
"Şasusa" karanlığım gibidir!
güneşe bulaşmış gövdem. Karart beni; gövdendeki gece
karanlığını bana boşalt.

ellerime bak: yaşam yolum seninle sönüyor.
boşlukta bir yol, karanlık yolcusu:
kafilenin çan seslerini duyuyor musun?
bir avuç karabasanla yol arkadaşı olmuşum.
yol, geceyle başladı, güneş vardı,
ve şimdi karanlık sınırından geçiyor.
Kafile derin olmayan nehirden geçti ve sabah dalgalarının üzerine döküldü.
Gümüş gibi parlak su üstünde bir yüz, ölüme gülüyor.
"Şasusa"! "Şasusa"!
Sisli havada
mezarlık soluk alıyor;
toprağa dökülüyor "Şasusa"nın gülücüğü, ve
parmağı ile kaybolmuş bir yeri gösteriyor:
Bir duvar yazıtını.

Taş kıpırdıyor.
Annemin nağmesinde açıyor akasya çiçekleri: Sonsuzluk dallarında.
bir avuç toprak kenarında,
kendimden uzak bir yerde, tek başıma oturmuşum.
duygularımın üzerinden kayıyor yapraklar.

SEYİR SURESİ

Ant olsun seyire
ve sözün başlangıcına
ve düş güvercininin uçuşuna
Bir kelime kafeste.

Sözlerim çimen kadar parlaktı,
Söyledim onlara:
taş, dağların süsü değil
metalin kazmaya süs olmadığı gibi
Yeryüzünde öyle görünmez bir cevher saklı ki
Parlaklığı Peygamberleri hayran bıraktı.
Cevheri arayın.

Risalet otlağına götürmeyin anları.

Ve ben onlara
habercinin ayak seslerini
ve günün yakınlığını
ve rengin çoğalmasını
gülün çınlamasını
büyük sözlerin parmaklık arkasını
müjdeledim.
Ve söyledim onlara:
Ağaç hafızasında bahçeyi görenin yüzü sonsuzlaşacak,
aşk korusu esintisinde
Gökyüzü kuşu ile arkadaş olanın uykusu
yeryüzünün en huzurlu uykusu olacak;
Zamanın parmak uçlarından ışığı alan
Pencereleri bir "Ah" ile açacak.
İğde ağacının altındaydık
başucumdan bir yaprak kopardım
Söyledim:
gözlerinizi açın; bundan daha güzel bir ayet var mı?

Duyuyordum,
Birbirlerine söylüyorlardı:
Sabah biliyor, sabah!
Her dağın başında Peygamberi gördüler.
İnkâr yağmurunu omuzlarında getirdiler.
Rüzgârı indirdik ki
Kafalarındaki şapkaları uçursun.
Evleri "davudi çiçeği" ile dolu idi,
Gözlerini kapattık.
Zekâ dalına vardırmadık ellerini.
Alışkanlıklarla doldurduk ceplerini.
Uykularını, aynaların yolculuk sesi ile bozduk.

Suya, toprağa ve rüzgâra inanmış bir şair:
Sohrab Sepehri.
Başlangıcın Sesi, 20. yüzyıl İran modern şiirinin
en güçlü temsilcisinin Türkçedeki ikinci kitabı.
Işık yutmuş bir şairin şiirleri...

"Ama olmadı,
Güvercinler karşısına oturamadı,
Ve gitti, boşluğun kıyısına
Ve ışığın arkasına uzandı
Ama hiç düşünmedi bizi
Kapıların dağınık telaffuzu arasında
bir elmayı ısırmak için
ne denli yalnız kaldık."

TEMA
TÜRKİYE ÇÖL OLMASIN!
(0212) 281 10 27

ISBN 975-363-407-2

9 789753 634076